mis centrinėse plokštės dalyse. Neabejotinai čia buvo daromos koklių gamybos priemonės – matricos (4 pav.). Taip pat gaminti mažiausiai dviejų tipų dubeniniai kokliai – su rozete ir plokščiu dugnu. Tikėtina, kad buvo išdegamos plokštinės ir lovinės čerpės. Akivaizdūs brokuotų dirbinių fragmentų radiniai leidžia daryti įžvalgas, kad čia galėjo būti išdegamos taupyklės smulkioms monetoms, keptuvės, dubenys, puodai, kiti dirbiniai.

The 2004 excavation at Malūnų Street 6, Vilnius

In 2004, an excavation (three trenches totalling 394.75 m^2) was conducted in the courtyard at Malūnų St. 6. The remains of two structural ceramics and household pottery kilns from the mid – fourth quarter of the 16th century (Fig. 1), a stone and brick basement from the second half of the 17th – turn of the 19th century, and the remains of wooden utility structures were discovered along with 3848 finds (Fig. 3). The most abundant find group consisted of 2797 fragments of household pottery. 218 panel stove tiles (Fig. 2), 334 'pot-shaped' stove tiles, and 498 individual finds were collected. 14 vessel groups were distinguished among the remains of the household pottery. These were dominated by pot fragments, which comprised about 82.76% of such finds. Metal artefacts and their remains predominated among the individual finds. The finds date to the 14th–19th centuries. Wasters from the second half of the 16th century predominate among the household and structural ceramic artefacts and John II Casimir copper shillings among the numismatic finds. Stove tile moulds were also found (Fig. 4).

Tauras Poška

Krosnis Vilniuje, Rasų gatvėje 6

2010 m. atlikti archeologiniai tyrinėjimai Vilniuje, Rasų g. 6. Pastatas įeina į Švč. Jėzaus Širdies ir Vizitiečių moterų vienuolyno pastatų, pastatytų 1729–1756 m., kompleksą. Tyrinėjimai atlikti centrinėje Rasų g. 6 namo dalyje, kur buvo planuojama atkasti spėjamai buvusį rūsį (52 m^2), bei R, P ir V pastato pusėse, kastos pamatų sanavimo tranšėjos vietoje.

Vizitietės Vilniuje įkurdintos vyskupo K. Bžostovskio iniciatyva 1694 m. Vienuolyno įkūrimui supirkta 18 sklypų, 9 iš kurių priklausė Basųjų karmelitų ordinui – čia buvusi plytinė ir vaistinė. Likusieji sklypai priklausė amatininkams. Sklypuose stovėję mediniai pastatai, dalis jų su rūsiais. 1717 m. pastatyta laikina mūrinė koplyčia, kurioje vyko pamaldos, kol buvo baigta statyti 1729 m. pradėta Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia. Vienuolyno namai kūrėsi į R ir V nuo bažnyčios. Pradėti statyti 1694 m., jie buvo baigti XVIII a. 3 ketvirtyje. Apie 1797 m. vienuolynas išplėstas į P pusę, ūkiniai pastatai statyti dar ir XIX a. pradžioje. Tyrinėtas pastatas 1820 m. inventoriuje įvardytas kaip vaistinė. Pastatas mūrinis, jame buvusios 3 patalpos, klotos plytelėmis, minimi buvę rūsys, kepykla, virtuvė. 1737 m. Vilniaus plane tyrinėto pastato vietoje, į ŠV nuo Švč. Jėzaus Širdies bažnyčios, pažymėtas mūrinis pastatas, orientuotas V–R kryptimi. Greičiausiai šioje vietoje buvusi istoriniuose tyrimuose minima klebonija. 1808 m. Vilniaus miesto plane čia jau pažymėtas pastatas, orientuotas ŠV–PR kryptimi, kuris atitinka dabartinę tirto pastato padėtį.

1 pav. Krosnis iš V pusės. T. Poškos nuotr.
Fig. 1. The kiln from the W.

2 pav. Krosnis iš Š pusės. T. Poškos nuotr.
Fig. 2. The kiln from the N.

Archeologinių tyrinėjimų Rasų g. 6 pastato viduje (patalpa 1) metu surastas mūrinės krosnies fragmentas (1–2 pav.). Aptikta krosnies kaitinimo kamera su pakura ir krosnies pagrindas su karšto oro kanalais. Tai 3,2x3 m dydžio konstrukcija, mūryta iš 23/25x14/16x7/8 cm dydžio plytų. Išorinių sienų storis 30–40 cm, plytos dėtos galais į krosnies vidų. V, Š ir R pusėse suformuotas 30 cm pločio, 15–20 cm gylio šildymo kanalas, išeinantis iš kaitinimo kameros PV kampo ir juosiantis pagrindą aplinkui. Iš kaitinimo kameros buvo suformuotos 2 angos, krosnies centrinėje dalyje susijungiančios į vieną kanalą. Kanalai buvo užvirtę perdegusio molio gabalais ir smulkiomis plytų nuolaužomis. Šildymo kanalai greičiausiai turėjo įeiti į patalpos P sieną, kur taip pat fiksuoti kanalų fragmentai. Nukasinėjant pilkos žemės sluoksnį atrasto krosnies pagrindo aplinkoje nustatyta, kad krosnies pagrindas 50–60 cm storio, sumūrytas ant 20–40 cm storio akmenų, tarpusavyje rištų moliu, pamato. ŠR kampe pagrindas apardytas vėlesniu laikotarpiu (XIX a.?), statant kolonų antro aukšto perdangai. Pamatas mūrytas ant tamsiai pilko smulkaus žvyro su smulkiomis statybinėmis griuvenomis sluoksnio. Jo surasti fragmentai naudojimo metu buvo po patalpos grindimis, prie pakuros buvęs laiptuotas nusileidimas. Krosnis datuojama XVIII a. pabaiga – XIX a. pradžia ir greičiausiai buvo naudojama istoriniuose duomenyse minimos kepyklos darbui. Tuo pačiu laikotarpiu datuotini ir aptikti molinių plytelių grindų fragmentai. XIX a. antroje pusėje, po 1865 m. vykdytos rekonstrukcijos viršutinė krosnies dalis išardyta, buvusi kaitinimo kamera greičiausiai naudota kaip nuotekų kaupykla. Tuo metu įrengtas ir plytų grindinys. Patalpoje 1 kultūrinio sluoksnio storis siekia daugiau nei 1,7 m. Nesuardytas kultūrinio sluoksnio horizontas nepasiektas. Kadangi atkasus mūrinės krosnies fragmentus buvo nutarta juos konservuoti ir ateityje eksponuoti, vengiant pakenkti rastai konstrukcijai bei dėl kylančio gruntinio vandens, pasiekus 1,7 m gylį nuo buvusių grindų lygio, kasimo darbai sustabdyti, iškastas plotas užverstas drėgmei pralaidžiu gruntu. Tirtas žvyro sluoksnis susiformavęs XIX a. antroje pusėje – XX a. pradžioje vykdytų rekonstrukcijų metu.

V, P ir R pastato išorės pusėse kastos pamatų sanavimo tranšėjos vietoje atliktų tyrinėjimų metu nesuardytas kultūrinio sluoksnio horizontas neaptiktas. P tranšėjos dalies P sienelėje 1,1 m gylyje fiksuotas nejudintas molio su degėsiais sluoksnis. Sluoksnio datavimas nenustatytas, bet aišku, jog jis susiformavęs iki dabar stovinčio pastato statybos laikotarpio – XVIII a. antros pusės. R tranšėjos Š pusėje surastas plytų–akmenų mūro pamatų fragmentas datuotas XVIII a. pradžia. Tai greičiausiai 1737 m. Vilniaus miesto plane pažymėto pastato, istoriniuose šaltiniuose įvardijamo kaip klebonija, pamatų fragmentai.

The kiln at Rasų Street 6, Vilnius

A fragment of a masonry kiln (Figs. 1–2) dating to the late 18th – early 19th century was found inside the building at Rasų St. 6. The kiln's firing chamber with the firebox and the kiln's base with hot air ducts were discovered. The cultural layer was up to 1.7 m thick. The discovered horizon dates to the second half of the 19th century. Sterile soil was not reached.

Fragments of a late 18th-century masonry foundation were found on the outside of the building. An intact layer horizon was discovered at a depth of 1.1 m on the building's S side and dates to no later than the mid-18th century.